

Министерство на земеделието и храните

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 46/2023)

София, 29 ноември 2023 г.

Съдържание

1.	Проведени основни мероприятия в растениевъдството	3
1.1	Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно	3
1.2	Площи и производство на зеленчуци	3
1.3	Площи и производство от трайни насаждения	4
2.	Есенна кампания	4
3.	Външна търговия с основни земеделски култури	5
3.1	Зърнени и маслодайни култури	5
3.2	Плодове и зеленчуци	6
4.	Цени	6
4.1	Зърнени и маслодайни култури	6
4.2	Плодове и зеленчуци	7

Забележки: Материалът включва оперативни данни, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара, в т. ч.: оперативна информация относно проведените основни селскостопански мероприятия по данни от областните дирекции „Земеделие“, Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК), общински служби по земеделие и текуща информация относно товарите с основни зърнени и маслодайни култури, преминали границите на страната чрез основните пристанища.

1. Проведени основни мероприятия в растениевъдството

1.1 Реколтата от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно

По оперативни данни, към 23 ноември 2023 г. прибраното количество маслодаен слънчоглед (при 100% ожънати площи) е с 21% по-малко на годишна база, вследствие от намаление както на площите, така и на средния добив. Производството на царевица изостава с 9,9% спрямо същия период на миналата година, което се дължи изцяло на понижения среден добив от декар.

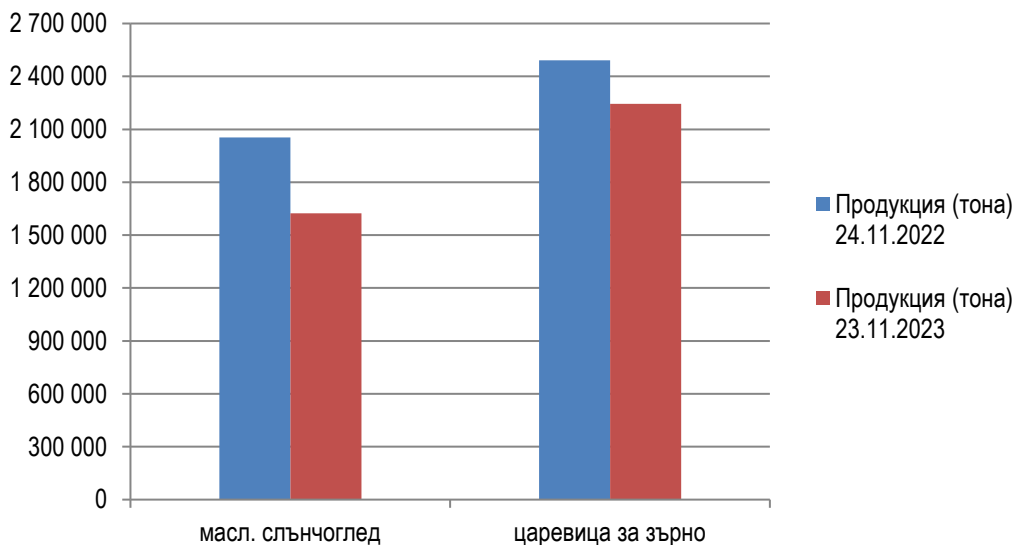
Реколтата от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 23.11.2023 г., ха

	Площи за реколтиране, ха		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	24.11.2022	23.11.2023	24.11.2022	23.11.2023	24.11.2022	23.11.2023	24.11.2022	23.11.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
масл. слънчоглед	913 618	860 039	913 580	860 039	2 054 135	1 623 214	225	189	-5,9%	-5,9%	-21,0%	-16,0%
царевица за зърно	524 535	534 827	523 266	532 654	2 491 635	2 243 809	476	421	2,0%	1,8%	-9,9%	-11,6%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ.

Забележка: Площите за реколтиране за зърно се изчисляват като от засетите площи се извадят пропадналите площи и площите, прибрани като цяло растение за фураж

Продукция от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 23.11.2023 г. сравнено със същия период на 2022 г.

1.2 Площи и производство на зеленчуци

Прибирането на реколтата от полски зеленчуци е към своя край. На този етап са добити по-малко количества пипер (със 7,1%), зеле (с 15,2%) и картофи (с 25,7%), като и при трите култури се наблюдава намаление на площите, съчетано и с по-ниски средни добиви.

Продукцията от оранжерийни домати за периода от началото на 2023 г. досега нараства с 13,8% на годишна база, докато при краставиците е налице понижение – с 3,5%.

Площи и производство от зеленчуци, дини и пъпеши към 23.11.2023 г.

	Засадени площи (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	24.11.2022	23.11.2023	24.11.2022	23.11.2023	24.11.2022	23.11.2023	24.11.2022	23.11.2023	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
Картофи	9 082	7 483	8 986	7 346	163 939	121 760	1 824	1 658	-17,6%	-18,3%	-25,7%	-9,1%
Зеле	1 506	1 412	1 392	1 237	27 990	23 732	2 011	1 919	-6,2%	-11,1%	-15,2%	-4,6%
Пипер на открито	2 296	2 248	2 267	2 246	40 722	37 851	1 796	1 685	-2,1%	-0,9%	-7,1%	-6,2%
Домати в оранжерии	478	533	474	532	49 004	55 761	10 338	10 481	11,5%	12,2%	13,8%	1,4%
Краставици в оранжерии	464	429	462	426	52 327	50 509	11 326	11 857	-7,5%	-7,8%	-3,5%	4,7%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ

* вкл. и корнишони

1.3 Площи и производство от трайни насаждения

На финален етап е беритбената кампания при трайните насаждения. Намалението на реколтираните площи и на средните добиви води до свиване на тазгодишното производство на ябълки (с 9,2%), винено грозде (с 13%), круши (с 18,5%) и орехи (с 22,5%).

Площи и производство от трайни насаждения към 23.11.2023 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	24.11.2022	23.11.2023	24.11.2022	23.11.2023	24.11.2022	23.11.2023	24.11.2022	23.11.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
ябълки	4 339	4 249	4 281	4 209	46 908	42 614	1 096	1 012	-2,1%	-1,7%	-9,2%	-7,7%
круши	622	561	619	561	3 628	2 956	586	527	-9,8%	-9,4%	-18,5%	-10,1%
орехи	8 469	8 065	8 314	7 822	8 084	6 263	97	80	-4,8%	-5,9%	-22,5%	-17,5%
лозя винени	31 403	29 231	31 374	29 231	171 346	148 992	546	510	-6,9%	-6,8%	-13,0%	-6,6%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ

2. Есенна кампания

Като цяло сеитбата на основните есенни култури за реколта `2024 продължава да се движи с по-бавни темпове спрямо миналата година. Към 23.11.2023 г. засетите площи с тритикале, пшеница, маслодайна рапица и ръж са с 4,7% до 29% под миналогодишните. До момента единствено площите с ечемик са с 21,7% повече спрямо предходната кампания.

Засети площи с есенници към 23.11.2023 г. (ха)

	24.11.2022	23.11.2023	Изм., %
пшеница	1 150 293	1 029 776	-10,5%
ечемик	112 223	136 540	21,7%
маслодайна рапица	112 139	97 079	-13,4%
ръж	6 673	4 736	-29,0%
тритикале	12 076	11 511	-4,7%

Източник: оперативни данни от областните служби „Земеделие“, обработени от МЗХ

3. Външна търговия с основни земеделски култури

3.1 Зърнени и маслодайни култури

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

От началото на текущата 2023/24 пазарна година до 26 ноември 2023 г. през „Пристанище Варна“ ЕАД¹ са изнесени общо 1 057,9 хил. тона пшеница (в т. ч. 81,5 хил. тона през последната седмица), което представлява повече от трикратен ръст на годишна база. Още по-значително увеличение спрямо година по-рано (с над двадесет пъти) се наблюдава при експорта на ечемик през порта, макар за поредна седмица да не са преминавали товари със зърнената култура.

Износ на пшеница, ечемик и рапица от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

	01.07.2022 – 26.11.2022	01.07.2023 – 26.11.2023	Изменение на годишна база
пшеница	333 764	1 057 934	217,0%
ечемик	6 706	141 528	2010,5%
рапица	10 174	-	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

Засега няма данни за експорт на пшеница, ечемик и рапица от реколта `2023 през „Пристанище Бургас“ ЕАД, опериращо на терминал Бургас – Изток 1.

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

Общият експорт на царевица през „Пристанище Варна“ ЕАД от началото на септември 2023 г. досега се запазва на ниво от 52,2 хил. тона. Засега през порта не е осъществен износ на слънчоглед от новата реколта.

Износ на царевица и слънчоглед от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

	01.09.2022 – 26.11.2022	01.09.2023 – 26.11.2023	Изменение на годишна база
царевица	-	52 230	-
слънчоглед	2 227	-	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

¹ През последните две пазарни години „Пристанище Варна“ ЕАД формира средно 22% от общия експорт на пшеница и ечемик от страната, 33% от този на царевица и 4% от този на слънчоглед.

До момента не е отчетен експорт на царевица и слънчоглед – реколта `2023 от „Пристанище Бургас“ ЕАД.

Внос

От началото на съответните пазарни години (м. юли 2023 г. за есенните и м. септември 2023 г. за пролетните култури) през Пристанище Варна са внесени 2,7 хил. тона рапица и 9 хил. тона слънчоглед. Няма данни за осъществен импорт на пшеница, ечемик и царевица през наблюдаваните пристанищни терминали във Варна и Бургас.

Информацията за търговията с основните зърнени и маслодайни култури по данни на Националния статистически институт, включена в Бюлетин № 44/2023, ще бъде актуализирана след публикуване на официални данни за внос и износ за септември 2023 г.

3.2 Плодове и зеленчуци

Актуализация на информацията за внос и износ на плодове и зеленчуци, публикувана в Бюлетин № 44/2023, ще бъде направена след предоставяне на данни от Националния статистически институт.

4. Цени

4.1 Зърнени и маслодайни култури

Към 22 ноември 2023 г. средните изкупни цени на царевица и слънчоглед за страната регистрират леко покачване (с по 0,3%) на седмична база, а на хлебната пшеница - с 0,5%. Цената на ечемика се запазва на нивото от предходната седмица, докато фуражната пшеница поевтинява с 0,6%.

Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 22.11.2023 г., лв./тон без ДДС

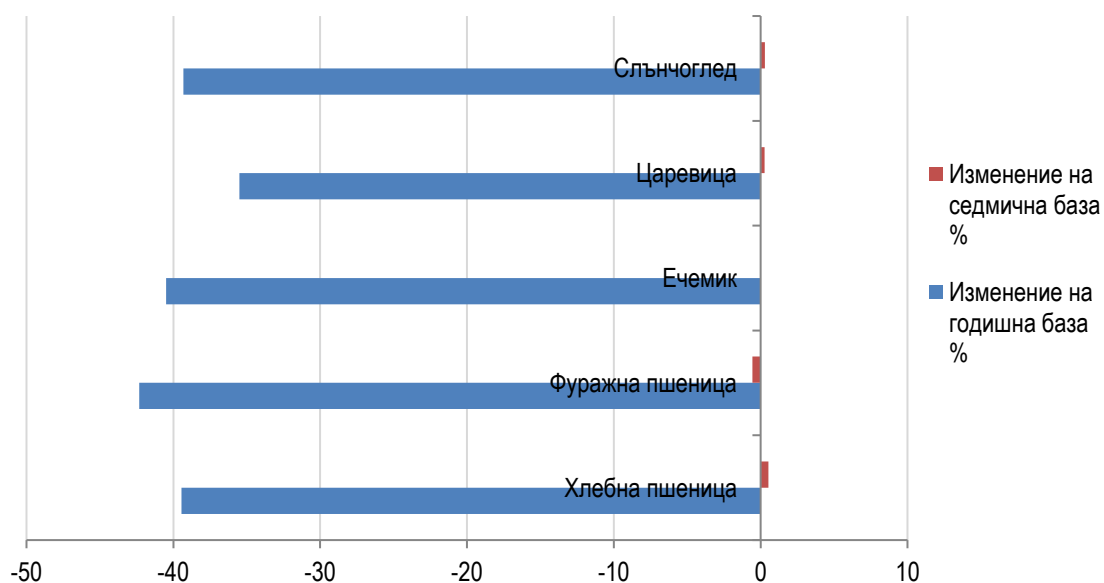
	23.11.2022	15.11.2023	22.11.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
Хлебна пшеница	639	385	387	-39,4	0,5
Фуражна пшеница	619	359	357	-42,3	-0,6
Ечемик	573	341	341	-40,5	0,0
Царевица	586	377	378	-35,5	0,3
Слънчоглед	1 122	679	681	-39,3	0,3
Рапица	*	*	*	-	-

Източник: САПИ ЕООД (средноседмични цени); изчисления на МЗХ

* няма данни

Основните зърнени и маслодайни култури се търгуват с 35,5% (царевица) до 42,3% (фуражна пшеница) по-евтино, отколкото по същото време на миналата година.

Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към 22.11.2023 г.

4.2 Плодове и зеленчуци

Средно за страната, към 24 ноември 2023 г. цената на едро на оранжерийните краставици се покачва с 16,8% на седмична база. По-умерено поскъпват десертното грозде (със 7%) и пиперът (с 8,1% зеления и с 8,6% червения). Цените на вносните ябълки и оранжерийните домати отбелязват понижение, респективно с 2,1% и 5%, а тези на картофите и зелето остават без промяна.

Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 24.11.2023 г., лв./кг

	25.11.2022	17.11.2023	24.11.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	1,14	1,28	1,28	12,3	0,0
домати (оранжерийни)	3,20	3,40	3,23	0,9	-5,0
домати (открити площи)	*	*	*	-	-
домати (внос)	2,97	*	*	-	-
краставици (оранжерийни)	2,94	2,85	3,33	13,3	16,8
краставици (внос)	*	*	*	-	-
пипер (зелен)	2,12	1,73	1,87	-11,8	8,1
пипер (червен)	2,65	2,09	2,27	-14,3	8,6
зеле	0,91	0,98	0,98	7,7	0,0
дини	*	*	*	-	-
пъпеши	*	*	*	-	-
праскови	*	*	*	-	-
череша	*	*	*	-	-

	25.11.2022	17.11.2023	24.11.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
ябълки (внос)	*	1,89	1,85	-	-2,1
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	2,13	2,57	2,75	29,1	7,0

Източник: ДКСБТ; изчисления на МЗХ

* няма данни

На годишна база се отчита повишение на средните цени на едро на оранжерийни домати и краставици, зеле, картофи и десертно грозде - в рамките на 0,9% (оранжерийни домати) - 29,1% (десертно грозде). По-евтино спрямо миналата година се търгуват зеленият и червеният пипер – съответно с 11,8% и 14,3%.

Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци към 24.11.2023 г.

